

2022-11-15

Handläggare: Östen Hannmyhr

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sof@regeringskansliet.se

Regeringen

Socialdepartementet

RSMH:s yttrande: Nästa steg – ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg (SOU 2022:41)

Bakgrund

RSMH organiserar sedan 1967, på demokratisk grund, människor med olika former av psykisk ohälsa. Många av våra medlemmar är personer som har eller har haft en långvarig och allvarlig psykisk ohälsa, inte sällan i kombination med olika psykiska funktionsnedsättningar.

RSMH är religiöst och partipolitiskt neutralt och verkar aktivt för att motverka utanförskap och diskriminering. RSMH är en del av Funktionsrätt Sverige och är aktivt inom Nationell samverkan för psykisk hälsa, NSPH.

Synpunkter

RSMH vill framföra sitt tack till utredarna för ett väl genomfört arbete i att ta fram en särskild äldreomsorgslag som ska komplettera socialtjänstlagen (2001:453). De skärpta förslagen kommer att höja kvaliteten i vården och bidra till en likvärdighet i alla regioner. Det ska inte få förekomma skillnader i vård till följd av att man bor i olika ändar av landet.

RSMH uppskattar att utredarna förklarar varför det behövs en särskild lag på detta område (7.3.1): ”I en lag för äldreomsorgen kan nya mål formuleras för att styra utvecklingen av kvaliteten i äldreomsorgen. En lag innebär även en långsiktighet i styrningen, något som vi bedömer behövs för att utveckla kvaliteten eftersom många brister kan kopplas till strukturella skillnader. En lag är också tydlig både för verksamheter, huvudmän och för invånare, till skillnad från styrning genom överenskommelse eller statsbidrag. En förtydligad lagstiftning ger vidare tillsynsmyndigheten en tydligare utgångspunkt för tillsynen.”

RSMH uppskattar vidare att det också förklaras hur lagens tillämpningsområde beskriver vad som utgör äldreomsorg (7.3.2): ”För att kunna ta fram en ändamålsenlig beskrivning av vad äldreomsorg är och vilka som omfattas av förslaget till äldreomsorgslag behöver fokus och tonvikt ligga på det behov av stöd och hjälp som personer har från socialtjänsten i form av äldreomsorg, snarare än den kronologiska åldern. Därför föreslår vi att lagen även får tillämpas vid stöd och hjälp som personer som inte fyllt 65 år har och att lagen inte ska innebära några hinder för att de ska kunna få insatser som inrättats inom äldreomsorgens verksamhet.”

Dessa punkter är värdefulla och tydliggörande, eftersom det inte formuleras på ett sådant sätt att det begränsar vilka som får äldreomsorg, vilket är fallet idag. Det gagnar medlemmar i organisationer som RSMH, där många har sjukersättning långt tidigare i livet – det som tidigare kallades förtidspension.

RSMH delar också utredningens bedömning att individperspektivet för insatser inom äldreomsorgen kräver en förstärkning när det kommer till utredningar och beslut (7.3.6). Det betonas också, vilket

uppskattas att ”det införs ett uttryckligt krav i lagen om att insatserna ska vara utformade och genomföras så att de tillgodoser personens individuella behov och förutsättningar.”

RSMH tillstyrker sammantaget förslaget om äldreomsorgslagen i sin helhet. Lagen kommer att vara nödvändig för att trygga en likvärdig äldreomsorg över hela landet med en hög kvalitet och med ett fokus på den enskildes individuella behov.

RSMH vill emellertid avslutningsvis framföra ett beklagande i att utredningens direktiv inte gjorde det möjligt att höja ambitionen från socialtjänstlagens målparagraf. En paragraf som endast tillförsäkrar äldre en så kallad skälig levnadsnivå. Lagen borde ha kunnat uttrycka kravet på att de äldre ska försäkras rätten till goda levnadsvillkor ända till livets slut.

Riksförbundet för Social och Mental hälsa

Barbro Hejdenberg Ronsten
Förbundsordförande

Åke Nilsson
Tf. kanslichef

CC: Funktionsrätt Sverige
NSPH
SKR
YPOS